CREAȚII POPULARE VIETNAMEZE „NUI NON BO" ÎN COLECȚIA MUZEULUI DE ARTĂ POPULARĂ AL R.S.R.

Iadviga FORMAGIU

Muzeul de artă populară al R.S. România, prin însăși denumirea ce o poartă, își definește specificul de păstrător al comorilor artei populare create pe teritoriul țării noastre. Dar, marelui număr de obiecte ce constituie o valoroasă colecție, i se adaugă și creațiile artistice ale altor popoare. Aproape 3 000 de piese, obținute prin schimb cu obiecte de artă populară românească, sau din donații, își afirmă prezența în cadrul muzeului nostru. Ele reprezintă nu numai cultura străveche a unor ținuturi îndepărtate, dar și valorificarea acesteia în arta decorativă modernă.

În cadrul acestei secții, în multiplicitatea genurilor specifice popoarelor Asiei, Africii — majoritatea de reală valoare artistică — remarcabile pe de o parte prin materia primă deosebită din care sînt realizate — fildeș, bambus, lemn de santal, lemn de camfor, corn de bivol, o mare varietate de fibre vegetale (liane, rafie, pai de orez etc.), pe de alta, prin tehnicile aplicate, necunoscute creației noastre populare tradiționale (tehnica lacului, a împletiturilor foarte fine, a sculpturii în fildeș) este prezentă și o *colecție de sculpturi miniaturale din R. D. Vietnam*, ce constituie așa zisele „nui non bo".*

„Nui-non-bo"-urilor li se rezervă locuri anume amenajate în incinta parcurilor de agrement, a grădinilor din jurul lăcașurilor de cult și chiar a locuințelor. Adăpostite sub umbra sveltelor siluete ale palmierilor, aspectul lor desfată și recreează deopotrivă pe vîrstnici și tineri. Bătrînii în special găsesc, în fața acestei lumi miniaturale, prilej de lungi meditații și petrec cu plăcere clipe care le stimulează imaginația.

Există subiecte preferate și totuși insistența în repetarea acelorași teme nu banalizează și nu dă privitorului senzația de monotonie, deoarece formele de exprimare sînt mereu noi și deosebite. Expresivitatea gestului este de o inegalabilă varietate. Atitudinile redau aproape o gamă completă de caractere și sentimente.

Între temele preferate întîlnim omul în chip de pescar, agricultor, cu preocupările lui zilnice redate prin gest, îmbrăcăminte, prin accesoriile specifice. Atît gestul, cît și accesoriul, localizează cu precizie preocupările ce exprimă tradiții milenare ale unor populații de coastă. Pescarul, în felul în care se apleacă cu coșurile la pescuit deasupra apei, copilul care stă pe spinarea bivolului, omul cu snopii recoltei, pelerinii, filozofii în plină meditație, în toți se personifică tot ce este tipic Vietnamului.

Alături de om sînt prezente animalele preferate — pe de o parte specii ale junglei în a căror mișcare simți abilitatea felinei, pe de alta animalul domesticit, tovarăș de muncă al țăranului vietnamez — bivolul. Bivolul este redat în zeci de ipostaze, îmbogățind cu prezența sa nu numai miniaturala lume a „nui-non-bo"-urilor, dar îl întîlnim ca un laitmotiv al creației artistice actuale, redat în cele mai deosebite materiale și tehnici — în os, în argint, corn, fildeș, pe obiectele realizate în tehnica celebră a lacurilor, atît în realizările artei plastice majore, cît și în plastica mică.

---

* După intrarea în colecția muzeului nostru, ele au fost prezentate publicului în contextul unor tematici mai corespunzătoare, alături de alte genuri ale creației populare vietnameze, la expozițiile temporare organizate atît la sediul muzeului, cît și în afara acestuia. Actualmente ele sînt incluse expoziției țărilor R. P. Chineză, R. P. D. Coreeană, R. D. Vietnameză, organizată la Constanța în sălile ce ni s-au pus la dispoziție în incinta clădirii Farului Vechi.

https://biblioteca-digitala.ro

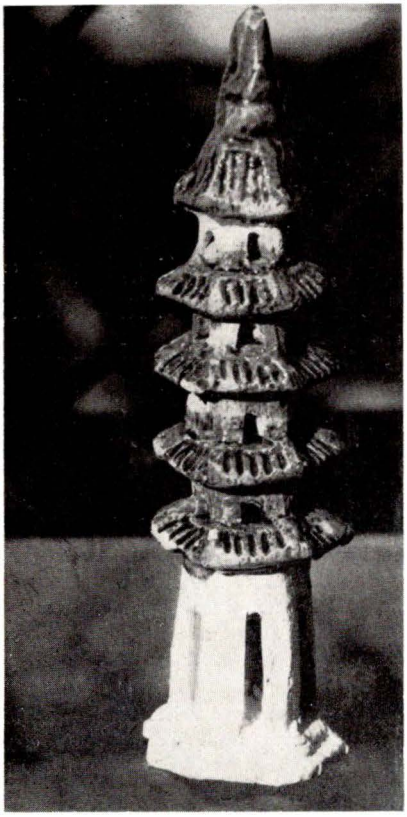

Pagodă

Pescarul

Interesant este modul în care creatorul s-ar putea spune că aproape obligă pe privitor să-i urmărească ideea creatoare, să-i înţeleagă gîndul în cadrul acestor compoziţii. Pentru a evidenţia munca unuia, o contrapune reprezentării odihnei altuia. Efortul intelectualului, al meditatorului, ar rămîne neobservat dacă alături n-ar sta pescarul cu o îndelentnicire practică, subliniată de accesoriul concret necesar în exercitarea îndeletnicirii sale. Dar accesoriile corespunzătoare acţiunii sînt în majoritate elemente secundare, ajutătoare, nu atît de conturare cît mai ales de accentuare a temei în sine.

Şahiştii

Copilul cu bivolul

https://biblioteca-digitala.ro

Ideea rezultă din gest — un exemplu grăitor ne oferă același pescar, care și fără coșurile pescărești, prin atitudinea siluetei sale, te face să simți atenția concentrată asupra peștelui pe care-l așteaptă cu nerăbdare. Ținuta demnă, gestul reținut, exprimă cu aceeași putere profunzimea ideilor învățatului ca și gestul hotărît ce indică atenția mărită a pescarului. Cu aceeași iscusință, dintr-o atitudine a gestului scoate meditațiunea adîncă a profetului și mulțumirea agricultorului care a reușit să culeagă un rod bogat.

Dar trebuie subliniat în special faptul că multiplele sentimente nu le descifrezi în expresia feței — minuscule de altfel — ci impresiile ce se conturează cu claritate se permit descifrate din atitudini, care sînt mijlocul de bază în redarea vastei game a simțămintelor. Michelangelo spunea că numai acea figură e de laudă care exprimă sufletul. Duioșia mamei, nevinovăția copilului, dezinvoltura luntrașului, toate se înscriu bogăției de sentimente ce se pot găsi și descifra în fața unui „nui non bo".

Deosebit de plastice, caracterul lor viu și expresivitatea acestor figurine se datorează în special sentimentului de realitate a vieții ce se degajă din fiecare miniatură în parte. În același timp, distingem, pe de o parte, caracterul meditativ atît de propriu Extremului Orient, pe de alta, nota exuberantă a unui mediu natural luxuriant, răsfățat de căldura soarelui tropical.

La fel de specific ca figurina, este interpretat reliefuI care, în aceleași proporții miniaturale, redă peisajul local. Personajele sînt în perfect acord cu mediul, de preferință ele populează și animă reliefuri muntoase cu oglinzi de lacuri liniștite și cu undele repezi ale unor pîriiașe de munte. Urmărind potecile strîmte printre pereții stîncoși, improvizați, surprindem rînd pe rînd într-o înlănțuire firească construcții caracteristice arhitecturii locale — pagode, temple cu acoperișuri grațios arcuite, profiluri de podețe ce unesc într-o elegantă cambrare malurile riuleților. Prin intermediul figurinelor, repartizate într-un echilibru ce sporește legătura organică a siluetei omului sau a animalului cu mediul creat, ni se oferă o lume întreagă. În plasticitatea redării acestei lumi ca de basm, ce încîntă pe privitor, se resimte adînca cunoaștere și înțelegere a vieții a creatorului popular.

Modelate din lut, din pasta obișnuită oalelor de fiecare zi, aceste statuete sînt supuse, în timpul realizării, acelorași procedee frecvent aplicate în producția ceramicii — modelarea formei, uscare, aplicarea culorilor și smalțurilor, ardere.

Se poate afirma că cea mai mare atenție se acordă modelării — fază în timpul căreia se conturează silueta figurinei, moment care imprimă expresia, impulsul dătător de viață operei, al creației însăși. Prin varietatea contururilor imprimate, siluetele obținute oferă acea inepuizabilă bogăție de tipuri și caractere, ce redau atît de plastic aspecte ale răsăritului îndepărtat și în special ale poporului vietnamenz.

Aceste figurine, care reușesc să exprime preocupările, gîndurile cele mai intime, viața unui popor întreg, se înscriu în proporții minuscule, înălțimea lor limitîndu-se în general în jurul a 5 cm., iar laturile bazei rareori depășind 2—3 cm.

Realizate, după cum am mai spus, în tehnica ceramicii, ele dezvăluie nu numai măiestria artistului în conturarea siluetei, dar și marea bucurie de a colora. Fiecare linie și mișcare e subliniată de cîte o pată de culoare sau un strop de smalț strălucitor. Distribuind culoarea în perfectă concordanță cu forma, creatorul popular folosește aici puterea tonurilor pentru a sugera cît mai mult din expresivitatea liniei — reușind prin această îmbinare a unor moduri diferite de exprimare să redea clar caracterele și sentimentele pe care a dorit să le prezinte. Culoarea, bazată pe o gamă caldă, cu preferințe pentru tonurile de galben, ocru, roșul lutului ars, verde, conferă figurinei varietate cromatică, amplificînd astfel frumusețea piesei și armonia cromatică a ansamblului. Frumusețea acestor creații decurge logic din confluența elementelor sale generatoare — diversitatea tonurilor acordate cu bogăția expresiilor liniei, conturînd admirabil ideea creatorului. Pregnant reiese astfel caracterul creatorului popular, care îmbină în miniaturile sale arta sculptorului, evidențiată în siluetă, gest, atitudine, și cea a pictorului, care susține cu paleta sa caldă ideea, amplificînd vitalitatea gestului dăruită de mîna modelatorului. Înscris în forme materiale, gestul individualizează, prin larga gamă a pantomimei sale, varietatea ocupațiilor zilnice, a celor mai deosebite preocupări. În aceste ansambluri de miniaturi, gestul este surprins și redat cu o plasticitate ce concurează sculptura monumentală. Perfecta echilibrare a proporțiilor imprimă acestor miniaturi monumentalitatea caracteristică ansamblurilor mari arhitectonice.

Îmbinînd atitudinea creată cu atributele culorii, modelatorul figurinei obține efecte uimitor de grăitoare, oglindind și afirmînd din plin nu numai caracterul său dar însuși cel al mediului și chiar al epocii.

Minusculele figurine „nui non bo" nu sînt însă numai o artă a trecutului, ele își continuă viața în fața a noi și noi generații, renăscînd zilnic în atelierele artiștilor de azi. Evoluînd în forme care urmează vechi tradiții, ele retrăiesc în aspectul lor adevărurile profunde ale vieții contemporane, reușind prin aceasta să-și afirme și să-și impună prezența în intimitatea vieții vietnamezului de azi, cu prestigiul predecesoarelor lor.

https://biblioteca-digitala.ro